

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Acta Ex Breviariis variis etiam vetustis collecta tom. V Martyrologii Hispani
a pag. 389.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

AUCTORE
J. G.

mina huic albo insereremus. Raras igitur scriptorum spicas, quibus malignum ab Austro et Oriente veniens pepercit sydus, ac tritura Saracenorum non excussit, legere nunc erit opus, ac veluti disciplinae ignis fere extincti stricturas quasdam historiae hujus gremio, ne pareant, confovere. *Equidem tomo II Bibliothecae suae veteris auctores aliquot S. Froilano suppares laudatus Antonius producit, qui, sin minus fuse et erudite, saltem brevissime et incomposite, ut tunc res gestas notare in more ipsis erat, sancti Praesulis nostri Vitam conscribere potuissent; at neminem unum, qui id reipsa praestiterit, diligentissimus ille Bibliothecae scriptor commemorandam invenit.*

ea, quae ex variis Breviariis etiam antiquis collecta sunt, edere visum est.

13 *Neque aliunde multum subsidii expectare licet. Quippe monasterium Morerolense, cui S. Froilanus abbas praefuit, et in quo proinde quaedam de eo monumenta existisse, credibile est, tam funestum, teste Lobera in Prologo, tribus vicibus passum est incendium, ut scripta omnia antiqua igne consumpta fuerint. Quod vero spectat ad Legionensis ecclesiae tabularium, in illo, ut idem scriptor, oculatus testis, asserit, plurima quidem instrumenta vetera servantur; verum, quid singula contineant, non sine diuturni temporis spatio et labore improbo cognosci potest. Accedit, inquit, quod ex iis multa litteris exarata sint Gothicis, atque ita, quod rei caput est temporum vitio exesa et corrupta, ut legi nullatenus posse videantur. Zamorensis autem ecclesia, ut idem Lobera testatur, nulla, quae sint alicujus ad rem nostram momenti, aut quae ante Alphonsum, regem Legionis, hujus nominis VI, data sint monumenta, in suo tabulario possidet. In summa igitur documentorum, Sancti temporibus aequalium, penuria constitutis, reliquum nobis nihil est, quam ut Loberae, Tamayi, Yezepii et Mabillonii exemplis insistentes, in unum collecta lectori curioso exhibeamus, quae de S. Froilano in memoratis num. 4 antiquis Lectionibus aliseae Breviariis aut scriptoribus consignata litteris exstant. Cum vero ejusdem Loberae de hoc argumento Hispanicum Opus, praeterquam quod multa, ad S. Froilani gesta nil conducentia contineat, nimium quantum prolixum sit, ut integrum Latinitate donetur atque hic locum inventat; Yezepii vero et Mabillonii lucubrationes non tam pro ipsis Sancti Actis, quam pro Commentario in ejus gesta haberi possint, convenientius visum est ea Acta recudere notisque tum criticis tum historicis illustrare, quae laudatus Tamayus ad diem 3 Octobris ex vetustis, ut vocat, Breviariis Legionensi, Compostellano, Zamorensi, Burgensi, Lucensi aliisque, uti et ex variis scriptoribus in unum redacta vulgavit. En adeo illa, prout in Martyrologio Hispano, servatis, ut arbitror, quantum fieri potuit, ipsis Breviariorum verbis, tam. V, pag. 389 et seq. exstant, quae quantam mereantur fidem, tunc eruditus lector manifestus dispiciet, cum in lucem prodierit, auctore laudato Florezio, tomus ille Hispaniae Sacrae, qui Legionensis episcopos complecti debet.*

ACTA

**Ex Breviariis variis etiam
vetustis collecta tom. V
Martyrologii Hispani a
pag. 389.**

Froilanus, origine Hispanus, in suburbio urbis Lucensis a provinciae Gallaeciae, ex nobilibus parentibus ortus, cujus mater Froila b fuit, patris vero nomen adhuc ignoratur. Ab infantia sanctis disciplinis imbutus, Deum timens, a malo recedens, cordis sui intima ad aethera sublevans, terrena cuncta despiciens, plenus fide et operibus bonis, aetatem illam transegit. Adolescens factus, praecognitis humanae vitae periculis, patria, parentibus et mundialibus honoribus relicto, cum decem et octo esset annorum, ad eremum evolavit e, cupiens solitariam vitam ducere. Qua inter sylvarum opacitatem et montium hirsuta latibula delitescens, Deo gratus et sibi latus plurium annorum exegit curriculum. Sed quia vas electionis praedestinatus erat ad multorum illuminationem, praedicationis officium, non sine prodigioso sui ipsius experimento, accipere conatus est. Nam, cum quadam die dubius, an praedicationis munus sibi insumere liceret, accitis prunis ardentibus et in ore ejus missis, nullum adustionis sensit ardorem, imo nullum ignis signum suae operationis in ore reliquit d. Igitur hinc tanto prodigio fretus, gratis Deo actis, protinus ad opus praedicationis se accinxit, et ut officium illud Dei benedictione perageret, in oratione positus auxilium a Domino cordis ardore et mentis fervore deposceret, intempesta nocte nimiam vidit in eremo claritatem fulgentem, duasque palumbas in ore suo intrantes, quarum altera, quae flammee coloris erat, eum demulcebat e. Quibus signis laetus assurgens, eremum multo mane deserens, ad plana descendens, populis frequenter praedicare cepit, ex cuius ore magnalia atque dulcia eloquia, praecleara verba exhibant et suavia. Quod munus praeconiis verbi Dei tanto executus est populorum profectu, ut eum Spiritu Sancto repletum communi voce conclamaretur. His accessit celebre miraculum, quod iis temporibus evenit; nam cum Homo Dei secum semper asellum, qui librorum sarcinam deferret, haberet, isque nocte quadam a lupo interemptus esset, beatus Vir, Dei misericordia fretus, animal rapax voce praeeptiva vocavit, ut coram se praesto esset, et de asello devorato protinus rationem redderet. Affuit interpellationibus Viri Dei funestus lupo, plurimis, qui sanctum Virum sequebantur, praesentibus, et demisso capite et ferocitate deposita, ad pedes Froilani provolutus, poenitentiam de facinore, a se commisso, petebat. Tunc Dei Servus, ut sarcinam librorum, quam asellus portare consueverat, super ejus humeros perferret, mandavit; qui onus accipiens, mansuetus et humilis, par multos annos Viro Dei adhesit, omnibus populis praebens humilitatis exemplum et Froilani sanctitatem demonstrans f.

D

Sancti natalis, institutio, secessus in eremum.

a

b

E

c

d

e
verbe Dei praedictio et factum ab eo prodigium recensentur.

F

3 Post

A
 Monasticam vitam amplexus, S. Attilanum discipulum sibi adscivit,
 g
 h
 i
 B
 k
 edificatisque cœnobii ali-quot,
 * edocente * propinante Froilano
 l
 m
 C
 n
 o
 p
 q
 r
 conservatur episcopus ac virtutibus miraculisque clarus mortur.
 s

3 Post hæc hominum auras vitans, publica fugere loca constituit, et, ut creditur, cuculam Benedictinorum monachorum induens, postquam illius Ordinis Regulam professus est *g*, solitaria vitæ habitaculum quærens, aptum in montem Cuturrinum *h* ascendens, sibi in profunda valle ædiculam extruxit exiguam, ubi in contemplatione, oratione, jejuniis et aliis mortificationibus aliquantulum temporis exigit. Cujus famam sanctitatis agnoscens Attilanus *i*, Sahaguntinensis cœnobii alumnus, ut perfectioribus doctrinis imbueretur, illum inquirere destinavit, et in montem eundem, quo Froilanus secesserat, ascendens, sanctum Virum invenit, cujus genibus provolutus, ab eo benedictionem accepit, illique omnia sui cordis intima propalavit. Tunc Froilanus locum, ubi etiam ædiculam construeret, demonstravit, qua orationi et meditationi insisteret. Attilanus protinus obedit et, cellula constructa, vestigia sancti Magistri humili submissione insectatur. Hic sancti Eremitæ vitam angelicam aliquantulum egere: sed cum illorum celebris fama totam pervolaret provinciam, ad eos audiendos populorum frequentia confluebat. Hinc vero Froilanus, multorum precibus flagitatus, ad oppidum Vesum *k* descendit, ubi confessorum turbas alimentis non solum spiritualibus, sed etiam corporalibus reficeret.

k Divino igitur favente auxilio, cœnobium ibi edificavit, trecentis monachis congregatis, quos pabulum celestis doctrinæ edocens * et monasticam disciplinam propinans *, brevi domus illa ejusque monachi ministerio sanctorum Abbatis et Prioris, domicilium sanctitatis et thesaurus perfectionis vocata est. Hic crebris miraculis Froilanus summam acclamationem adeptus, et assiduis virtutum cumulis celebrem famam consecutus; cum res Christianæ in ultimo vitæ periculo conspicerentur, frequentibus Sarracenorum victoriis, ita ut passim excidium alterum, peccatis nostrorum deposcentibus, timeretur *l*, illius virtutes et prodigia ad Legionensium regem *m* devenere, qui ejus sanctitatem exaudiens, ad se ut veniret, rogavit. Cui cum maximo honore suscepto causam adventus propalavit, ut statum regni, Agarenorum insolentiam et temporum angustias detexit. Tunc sanctus Abbas iram Domini propter peccata populorum et procerum brevi conspiciendam et experiendam, nisi pœnitentia Numinis furem placaret, publicis concionibus manifestavit, et regi, quid faciendum esset, prædixit. Qui sancto Viro ad fratrum sustentationem copiosam offerens pecuniam, potestatem in toto regno suo, ubi aptius et commodius sibi videretur, cœnobium condendi dedit *n*. Hinc ad suos reversus et ab Attilano et sociis benigne susceptus, Dei amore inflammatus et tantorum monachorum prole contentus regioque diplomate *o* fretus, novas monachorum colonias erigere decrevit. Edificato igitur Taborensi *p* monasterio, multisque aliis juxta fluvium Estolam, seu Ezlam *q*, sibi habitaculum MOREROLAM *r* nomine cœnobium, ubi ducentos fere monachos congregavit, sub se abbate et Attilano Priore construxit.

3 Eo tempore Legionensi atque Zamorensi ecclesiis pastoribus orbatis, cum rex *s* Legionensis tantam in viro Dei Froilano virtutem et divinam gratiam conspexisset, clamori populi id enixe poscentis, proprioque desiderio satisfacere volens, sanctum Virum, tametsi invitum

et renuentem, in episcopum Legionensem ordinari, non sine maximo cunctorum applausu curavit, sancto etiam Attilano Zamorensi cathedra commendata. Qui ambo die sancto Pentecostes pariter consecrantur *t*. Constitutus igitur Froilanus in sede episcopali, cepit officium pastorale non segniter exercere. Quem Dominus non tantum pluribus illustravit miraculis, sed et spiritu prophetiæ illum decoravit, quo multoties futura præsigniebat. Unde mortis suæ terminum cognoscens, congregata multorum caterva clericorum atque monachorum, cunctis lamentantibus, celestis illa anima, corporea veste deposita, choris comitata angelicis, in æthera sublata, triumphans caelos intravit iv Nonas Octobris *u*; sanctumque corpusculum pretioso sepulcro a rege *x* constructo in Legionensi ecclesia reconditur *y*.

6 Quod postmodum Agarenorum metu in ecclesia S. Petri oclusum *z*, inde in Vallem-Cæsarum *aa*, post in cœnobium Moreruelense *bb*, et digne ad suam ecclesiam Legionensem, aliquot sacris lipsanis relictis in cœnobio ejusmodi, translatum fuit *cc*, ubi hodie honorifice requiescit, et summo populi plausu et totius diœcesis, qui eum Patronum agnoscunt, veneratione colitur. Prout et Ordo Benedictinus, qui sanctum Præsulem fatetur alumnus, civitas Lucensis Gallæciæ, quæ illum civem indiget, et tota denique Hispania, quæ ipsum suum Accolam et naturalem Divum conelamat.

EX BREVIARIIS
 t
 u
 x
 y
 Ejus corpus ex metu Sarracenorum alio translatum, dein Legionem reiectum.
 z
 aa bb
 cc

ANNOTATA.

a Lucus Augusti, inquit Baudrandus, Callicorum Lucensium caput, in Hispania Tarraconensi Plinio et Antonino, vulgo etiam LUGO, urbs est Gallæciæ, episcopalis sub archiepiscopo Compostellano, ad Minium fluvium sedens versus ejus fontes. In hac autem urbe, seu potius in suburbano ejus tractu, e parentibus nobilibus natum fuisse S. Froilanum, constans est tum scriptorum tum indigenarum opinio. Cum vero, ut *Lobera pag. 12 versa ex Brevario Zamorensi refert, annos 73 Sanctus vixerit, consequens est ex iis, quæ num. 7 et seqq. de ejus emortuali anno dicta sunt, ut anno Christi 933 mundo datus fuerit.*

b Hæc, ut scribit Mabillonius parte 1, Sæc. VI Bened. pag. 58, ita perfecte vitæ Christianæ partes egit, ut publico cultu in diœcesi Lucensi celebretur, in cujus ecclesia cathedrali visitur etiam nunc illius sepulcrum. Cultum eidem sanctæ matronæ etiam adscribit Castellanus in *Aemericis pag. 914, testaturque Angelus Manrique, illius merita ad miracula usque protendi. Quæ omnia si vera sint, mirari satis non possum, nullum huic matronæ elogium in suo Martyrologio Tamayum texuisse, qui Sanctos, etiam exteros, obtorto collo in Hispaniam trahit, nec indigenas illaudatos ire permittit.*

c Non vitam solitariam in eremo, sed cœnobicam in monasterio Ordinis S. Benedicti amplexum tum fuisse, Mabillonius alique volunt. At cum nullum pro se adducant antiquitatis testimonium, præstat cum Thoma de Heredia tom. IV *Vitarum Sanctorum Ordinis S. Benedicti pag. 15 rem hanc in medio relinquere, ac cum eo dicere, dubium esse, quam prius vitam (S. Froilanus) relicta patria sua, amplexus sit, anachoreticam, an cœnobicam?*

E
 F
 d Credi

EXBREVIARIIS

d *Credi potest, speciali sancti Spiritus impulsu ita divinam voluntatem explorasse, sine quo certe mortalibus imitandum exemplum non reliquisset.*

e *Non dissimiles viris sanctis, seu dormientibus, seu vigilantibus, objectas anino vel oculis species divinitus fuisse, suamque Deum voluntatem in rebus ambiguis quandoque insolito quodam signo declarasse, vocari in dubium non potest. Idem autem re ipsa etiam Sancto nostro contigisse, vellem, ut incerpugnabili probatione demonstrari posset.*

f *Illud miraculum, inquit Lobera pag. 21 versa, montanis Legionis urbis accolis notissimum est, et recepta per manus traditione, certum ab iis habetur: et pag. 22: Quanta autem fides huic traditioni tribuenda sit, luculente ostendunt veteres picturae, quae hoc prodigium exhibent. Namque in choro Legionensis ecclesiae... jam a ducentis annis exstat proeminenti opere sculpta S. Froilani imago et lupi librorum sarcinam deferentis adjuncta effigies. Ita ipse anno 1396 scripsit. Sunt tamen, qui, ut fidem certam huic miraculo habeant, efficaciora, quibus id probetur, antiquitatis testimonia postulabunt.*

g *Ascetam aliquando fuisse Ordinis S. Benedicti, consentiunt scriptores; at incertum, an in S. Claudii Legionensi monasterio, an contra in Sahaguntino cenobio, monachum Sanctus induerit. Claudiani ascetae, qui, S. Froilanum suum fuisse alumnum, adstruunt, traditionem, nescio quam, pro se adducunt; Sahaguntini vero chartam, a quodam Froilano abbate æra Hispanica 1030 datam, allegant. Verum cum æra illa seu anno Christi 992 Sanctus noster episcopus jam esset, hæc charta ei attribui non potest. Exstat quidem charta, teste Lobera pag. 16, Sahaguntinis a S. Froilano episcopo data; verum ex hac colligi non potest, Sanctum nostrum in Sahaguntino cenobio monasticum habitum induisse, prout idem Lobera loco citato fatetur; tametsi tamen aliunde Sahaguntinorum sententiæ favet. Litem hanc indecisam relinquo, cum, teste Joanne de Marieta lib. v *Hist. eccles. omnium Sanctorum Hispaniæ* pag. 133 versa, litteris proditum non sit, ubi S. Froilanus vitam monasticam professus fuerit.*

h *Mons Cuturrinus, vulgo Curueno et de Corros dictus, situs est, inquit Lobera pag. 15, in regno et diocesi Legionensi, septem ab hac civitate leucis. Consentit Ypezius in Centuria 6, pag. 200, ubi eidem monti etiam nomen Curbeño inditum esse, scribit. Pars est regionis Montanæ, quæ Valcei seu Valcessar et Valdecesar nomen habet. Subdit Lobera pag. 32 versa et pag. 33, in medio Cuturrini montis fontem esse, qui hodieque a S. Froilano nomen habet.*

i *Is postmodum Zamorensis episcopus creatus est. Quæ ad hunc Sanctum attinent, vide pag. seq.*

k *Ab alto asperoque Cuturrino monte in vallem OUESO, seu, ut Ypezius scribit, Obesso dictam, prædicationis gratia descendit cum suo discipulo S. Froilanus, ibique, prout scribunt auctores, monasterium fundavit. Ita rursus Lobera pag. 34. Huic monasterio, teste Mabillonio parte 1 *Sac. vi Bened. pag. 58*, S. Froilanus præfuit, Attilianum (seu potius Attilanum) sub se habens Priorem.*

l *Hispania tunc, ut nemo nescit, variis calamitatibus erat attrita, quæ non minus intestinis vexabatur dissentionibus, quam Maurorum barbarie, qui illic tunc temporis fere ubique domi-*

nabantur, inquit Mabillonius loco cit. *De miserissimo Christianorum in Hispania statu fusc ad hæc tempora agunt Mariana et Joannes de Ferreras, quos adisis.*

m *Fuit is, ut Lobera, Ypezius, Mabillonius aliique recte existimant, Ramirus III, qui ab anno Christi 967 usque ad 989 Legionensibus præfuit, quique, ut ait Mabillonius, desperatis quasi rebus, ad Dei præsidium confugere jam tunc statuerat.*

n *Nempe, ut idem Mabillonius recte exponit, ut viri religiosi (in suis monasteriis) pro sedandis regnis tumultibus Deum exorarent.*

o *Neminem novi, qui illud diploma, e tenebris erutum, excudi fecerit.*

p *Tabarense Mabillonius vocat. Laudatur porro Ypezius pag. 201 notat, in valle Tavara conditum a Sanctis his fuisse monasterium, Morerucla dictum, atque ideo vocatum Morerucla de Tavara, dissitum una leuca a fluvio Ezla seu Estola, diversumque a Morerolensi monasterio, quod hodieque exstat.*

q *Estola, inquit Baudrandus, fluvius Hispaniæ, nunc EL RIO EZLA, oritur ex montibus Asturum, deinde in Meridiam fluens per regnum Legionense, Legionem urbem rigat, et Beneventum, (alias Benaventum) et postea auctus Orbico et aliis fluvii minoribus, in Durium se exonerat inter Mirandam ad Occidentem et Senticam (Zamoram) ad Orientem. Ceterum cum Ypezio existimat Mabillonius permulta illa, circa Estolæ fluvium sita monasteria potius a Froilano restaurata, quam de novo excitata fuisse.*

r *Hujus cenobii, quod a Cisterciensis Ordinis monachis, qui illud nunc incolunt, S. Mariæ de Morerola nomen accepit, primordia et progressus fusc descripsit Angelus Manrique in *Annalibus Cisterciensibus ad annum Christi 1131, capp. 8 et 9, quem proini, si lubet, consule. Situm vero ejusdem monasterii ita pag. 231 exponit: Est Morerola non longe ab Ezla fluvio, in humili planitie uliginosa, atque ex vicini montis impedimento minus parva ventis, coque ad salutem minus apta, ut Sancti illi quæsiisse viderentur virtutem acquirendam ex instituto, sed in infirmitate perficiendam, cui monasterium obnoxium usque ad tempora etiam hodierna. Utrumque habet Zamoram et Beneventum, distantia fere æquali, quatuor ab hoc leucarum, sex ab illa.**

s *Non fuit is Ramirus III, a quo ædificandorum cenobiorum facultatem Sancti acceperant, sed ejus successor Veremundus II, qui, uti recte Mabillonius scribit, defuncto Ramiro, Legionense regnum suo Callæciano addiderat.*

t *Factum id est die 30 Maii, cum anno Christi 990, quo Sabarico S. Froilanus successit, Pascha incidit in 20 Aprilis, uti etiam videre est apud Labbeum in *Concordia chronol. parte 1, pag. 298.**

u *Seu die 4 Octobris. Undenam vero hic emortualis dies ut certus hic adstruatur, prorsus ignoro.*

x *Alphonsus, hujus nominis V Legionensium rex, hic designantur, quem Sancto nostro pretiosum mausoleum extruxisse, antiquorum testimonio probare non possum.*

y *Cum octo vel novem annis, ex quo cathedralis ecclesia polluta dirutaque a Saracenis esset, S. Froilanus vita functus sit, indubitatum est, inquit Lobera pag. 447, eum in hac sepultum tunc temporis non fuisse, existimatque idem auctor, sepulturam primo nactum fuisse in eccle-*

sia

A *sia S. Petro sacra, quæ cathedrali vicina erat. At, cum ultimi sui asserti antiquum testem non laudet, fides sit penes Loberam.*

z Allegatam hic translati corporis S. Froilani causam Lobera improbabilem censet, cum tunc temporis timendum a Saracenis non fuerit, aut, si fuisset, non ex urbana in suburbanam S. Petri ecclesiam, quæ hic designata videtur, transferri Sancti corpus debuisset, utpote quæ magis, quam cathedralis ecclesia, hostium furori exposita erat.

aa *Mirabilia, quæ in hac translatione contigisse, Lobera a pag. 153 narrat, apud eum legat, cui ad id animus est. Veror ego, ne hæc tam incerta sint, quam annus et dies, quo illa translatio facta fuerit.*

bb *Morerolensis abbatiæ antiqua Missalia hujus translationis memoriam indicant die 16 Januarii, uti ait Lobera pag. 156 versa. At quoniam anno hæc facta sit, definire non audeat laudatus scriptor pag. 156 versa. Ceterum prodigiosam hujus translationis historiam, qui mirabilibus delectatur, apud eum legat a pag. 154.*

B *cc Hujus translationis memoria agitur in Legionensi ecclesia die 11 mensis Augusti, uti Lobera pag. 158 testatur. Ceterum haud multo aliis certiora sunt hujus translationis adjuncta,*

quæ legis apud eundem Lobera a pag. 156. Id unum aliunde certum est, S. Froilani corpus, partim in Legionensi ecclesia, partim in Morerolensi honorifice depositum esse, prout Athanasius de Lobera jam sæpe laudatus, Ypezius aliique multi testantur. Quam vero diu ante annum Christi 1142 Legionem pars corporis S. Froilani reecta fuerit, nihil etiam occurrit, unde definiam. Sane non ultra hunc annum differri posse translationem illam, manifestum fit ex Historia translationis corporis S. Isidori, episcopi Hispalensis cap. 5, in qua apud nos tom. I Aprilis pag. 361 expressa mentio fit de S. Froilani corpore seu corporis ejus magna parte, quæ una cum aliis Sanctorum reliquiis solemnibus supplicantium ritu per Legionensem urbem delata fuit per Joannem ejusdem urbis episcopum; qui cum sedem hanc anno Christi 1133 ascenderit, eamque, uti in Catalogo Episcoporum Legionensium tom. VI Martyrologii Hispani pag. 99 traditur, non ultra annum Christi 1142 tenuisse videatur, consequens est, ut ante annum illum 1142 e Morerolensi monasterio in Legionensem ecclesiam illata fuerint illæ S. Froilani Reliquiæ, atque adeo ut translatio illa sub Manrico Joannis successore, qui ad usque annum Christi 1161 in vicis fuit, non recte ab aliquibus statuatur.

DE S. ATILANO EPISCOPO

ZAMORÆ IN HISPANIA.

COMMENTARIUS PRÆVIUS.

J. G.

Variæ de Sancti ætate, cultus initio, deque ejus episcopatu sententiæ : diversus est ab episcopo Attila; S. Froilani discipulus et dein, uti ostenditur, episcopus Zamorensis fuit : Benedicti PP. XIV de ejus canonizatione et episcopatu verba expensa : Sancti in Mrll. memoria, cultus, reliquiæ : qualia Acta edenda.

C ANNO MIX. Propositis, que de Sancti ætate, ecclesiastico cultu

Tametsi inter editam S. Froilani edendamque S. Attilani Vitam ea comœxio esse videatur, ut, qui illam norit, hanc pariter maxima ex parte norit; nec appareat, stabilita variis diplomatis S. Froilani ætate, difficultatis quidquam superesse, ut S. Attilani quoque, quem communis auctorum consensus illius in monastico instituto discipulum facit, sat prope defuiri ætas queat; tamen, si res penitus inspicatur, varique, qui de hoc Sancto scripserunt, auctores consulantur, non omnem de Zamorensi Præsule nostro enodatam difficultatem, imo ne ullam quidem, quæ ad eum nominatim pertineat, in transcurso jam editi Commentarii attactam fuisse, nemo non manifeste videbit. Quippe, præterquam quod, coævorum testium defectu, non ita certum videatur, Attilanum nostrum S. Froilani in monastico instituto alumnum exstitisse, tam dissona tanque inter se pugnantia gravium scriptorum de illius ætate, episcopatu et cultus initio testimonia occurrunt, ut, in quam te veritas partem, anceps primo intuitu

hæreas. Et vero, prout Athanasius de Lobera, sæpissime supra laudatus, pag. 335 versa Hist. Magnitud. eccl. Legionensis et alibi in sui Operis decursu luculente ostendit, alii Sanctum ante generalem Hispaniarum per Mauros sæculo viii devastationem; alii tempore Alphonsi II, Legionensium regis, cognomento Casti, seu ante annum Christi 842; alii tempore Alphonsi III, cognomento Magni, seu ante annum 912; alii denique sæculo xi ineunte, alii eodem nonnihil progressu, mortalem cum immortalis vita commutasse, asserunt: et rursus, eum alii Zamorenses, alii Legionenses, alii Astoricenses, alii regionarium sine certa sede episcopum faciunt. Denique de initio exhibitæ ei ab Ecclesia cultus nihilo magis inter auctores multos convenit, cum alii eum ab Urbano PP. I, alii ab Urbano PP. II in Sanctorum numerum relatum fuisse scribant.

2 Non multo ea ex parte, uti infra patebit, expeditu difficilis hic locus est; at non ita paucis ac facile quorundam de Sancti ætate et episcopatu sede assertionibus fieri potest satis. Nam quominus S. Attilanus, prout in Vita S. Froilani refer-

F et episcopatu Zamorensi agitantur, controversis,

Octobris Tomus III.

50

tur,